

Rodna Gruda

Jurjevanje - multikulturni prostor prijateljstva in sožitja

St. George's Festival: An intercultural space of friendship and harmony

Objavljeno dne/Published on: 09.06.2020

Avtor članka/Article Author: Blanka Markovič Kocen foto arhiv RIC Bela krajina

Jurjevanje je najstarejši folklorni festival v Sloveniji in član Svetovne zveze folklornih festivalov CIOFF. Po starih običajih jurjevanje sicer traja od 24. aprila (Jurjevo) do 24. junija (Ivanje). Jurjevo je po ljudskem izročilu začetek pomladi. 57. jurjevanje v Beli krajini naj bi letos potekalo med 17. in 21. junijem v Črnomlju, vendar bo zaradi epidemije novega koronavirusa skoraj zagotovo odpovedano oziroma ga v dosedanji petdnevni različici junija ne bodo izpeljali. Ker pa gre za festival, s katerim Belokranjci živijo, udeležujejo pa se ga ljubitelji folklorne in izvajalci domala z vsega sveta, ga v pogovoru z direktorico Razvojno-informacijskega centra Bela krajina, ki festival organizira, Barbaro Papež Lavrič, predstavljamo bralcem Rodne grude.

St. George's Festival is the oldest folklore festival in Slovenia and a member of the International Council of Organizations of Folklore Festivals and Folk Arts (CIOFF). According to tradition, St. George's Festival lasts from 24 April (St. George's Day) through 24 June (St. John's Day). Folklore says that St. George's Festival marks the beginning of spring. This year, from 17 through 21 June, the 57th annual St. George's Festival was supposed to be held in Črnomelj, Bela Krajina (White Carniola). However, due to the coronavirus epidemic, the festivities will most likely be cancelled. In best case scenario, the festivities will take place in a contracted format, and will not be held as the traditional five-day event. But since this festival is dear to the inhabitants of Bela Krajina and because is normally attended by folklore lovers and artists from all over the globe, we are presenting the festival to the readers of Rodna Gruda. To shed light on this event, we talked to Barbara Papež Lavrič, the director of the Bela Krajina Development Information Center, who is in charge of organizing the festival.

Jurjevanje je bilo prvič organizirano leta 1964. Sprva je bil to dogodek, ki je prikazoval ljudske plesne Bele krajine s konca 19. in začetka 20. stoletja. Z leti se je dogajanje na festivalu razširilo in nadgradilo. »Danes se je prireditev razmahnila v petdnevni festival, kjer poleg belokranjskih folklornih skupin nastopajo tudi skupine iz drugih delov Slovenije in iz tujine,« pojasnjuje Papež Lavričeva. Festivalu so pridali tudi različne spremljevalne kulturno-zabavne dogodke, kot so Pastirče mlado, srečanje otroških folklornih skupin, VirejFest, ki ga organizirajo Klub belokranjskih študentov, Mladinski kulturni klub in Mladinski center BIT in predstavlja sodoben odraz glasbene dediščine, Goni kolo v organizaciji ŠRD Črnomelj poskrbi za prijeten družinski kolesarski izlet po Beli krajini, sejem domače in umetnostne obrti, na katerem svoje izdelke prikažejo in razstavijo mojstri domačih in umetnostnih obrti, Kreativna K 23 - EtnoModerno, sodoben odraz tradicionalnih obrti, vendar z dizajnerskim pridihom, ter umetniške razstave, izobraževanja, predstavitve, koncerte in ustvarjalne delavnice. »Danes Jurjevanje v Beli krajini ni le prireditev. Je preplet tradicionalnega in modernega, lokalnega in globalnega, vse v osmišljanju trajnostno naravnane in celostnega razvoja Bele krajine, prebivalcev in obiskovalcev,« poudarja sogovornica.

Kakšen pomen ima ta festival v Beli krajini in kdo vse ga obiše?

Jurjevanje je najstarejši folklorni festival v Sloveniji, v Črnomlju pa je osrednja občinska prireditev. Obiskovalci festivala prihajajo z območja Bele krajine in celotne Slovenije, vsako leto pa gostimo tudi organizirane turistične skupine izletnikov in posameznike iz tujine ter drugih regij Slovenije.

Kdo, katere organizacije v Beli krajini skrbijo za ohranjanje kulturne, zlasti folklorne dediščine?

V Beli krajini imamo dve izpostavi JSKD – o.e. Črnomelj in o.e. Metlika, ki strokovno pomagata in usmerjata folklorne skupine in druga društva pri ohranjanju folklorne dediščine. V Beli krajini imamo kar sedem odraslih folklornih skupin: FS Črnomelj, FS Dragatuš, KUD Vinica, FS Stari trg ob Kolpi, FS Adlešiči, FS Ivan Navratil Metlika in FS Lepa Anka. Poleg odraslih pa imamo tudi kar nekaj otroških folklornih skupin. Ljudski običaji, ljudske pesmi in plesi so del naše kulturne dediščine, zato je zelo pomembno, da jih ohranjamo in negujemo. Ljudska plesna in glasbena dediščina sta kulturna vrednota, ki ima globok pomen za kulturo slovenskega naroda in njegovo identiteto. Skrb za ohranjanje folklorne dediščine, ljudskih običajev in tradicije je v Beli krajini močno zasidrana, zato nas za podmladek ne skrbi. Folklornih plesov se učijo že otroci v belokranjskih vrtcih in pozneje v osnovnih šolah, kjer v okviru vrtčevskih in šolskih krožkov skrbijo za prenos znanja in folklorne tradicije Bele krajine na najmlajše.

Kako se jurjevanje odvija - najbrž gre za ustaljena pravila? Koliko prej se na festival začnete pripravljati?

Da, festival se tradicionalno odvija vsako leto v juniju. S pripravami nanj pričnemo kakih pol leta prej, nekatere aktivnosti pa dorečemo že mnogo prej (folklorne skupine iz tujine, ansamblji za zabavni del festivala ...). Ker gre za zelo obsežen festival, imamo v ta namen oblikovan osemčlanski organizacijski odbor za jurjevanje iz različnih organizacij oz. področij. Tako si med sabo razdelimo dela in naloge. Koordinacija poteka mesečno, zadnji mesec pa tudi večkrat na teden.

Kdo vse na njem nastopi?

Osrednji del festivala temelji na ljudskem folklornem izročilu tako Bele krajine kot drugih slovenskih regij. Z gostovanjem folklornikov z vsega sveta pa tvorimo multikulturni prostor prijateljstva in sožitja različnih kultur. V zadnjih letih so tako nastopili že gostje iz Indije, Kolumbije, Rusije, Mehike, Argentine, Malte, Nemčije, Italije, Češke, Slovaške, Madžarske, Litve, Latvije, Srbije, Španije, Makedonije, Bolgarije, BIH, Hrvaške, Črne gore, Turčije, Poljske itd. Festival je pridobil tudi naziv »Prireditev z manj odpadki« (gibanje Zero Waste, Društvo ekologi brez meja) in je **član svetovne zveze folklornih festivalov in tradicijskih skupin (CIOFF)**.

Kako navezujete stike s tujino?

Javni zavod RIC Bela krajina je že vrsto let organizator jurjevanja v Beli krajini, letos bi ga organizirali že sedemnajstič zapored in v teh letih smo navezali številna poznanstva in prijateljstva, smo pa tudi člani Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije (ZLTSS). Veliko se povezujemo z drugimi festivali, ki organizirajo folklorne festivale v sosednjih državah, zelo dobro pa sodelujemo z organizatorji Festivala LENT. Vsako leto smo tudi povabljeni na različne festivale po tujini in če nam finančna sredstva dopuščajo, kakšnega izmed njih tudi obiščemo.

Kako festival vpliva na razvoj Črnomlja in kako ga njegovi prebivalci sprejemajo?

Jurjevanje v Beli krajini se je v svoji 56-letni zgodovini trdno zasidralo v črnomaljskem okolju in Belokranjci smo ga vzeli za svojega. Že vrsto let je to mednarodni festival. Tako kot domačini Belokranjci s svojimi plesi in nastopi se predstavijo tudi druge narodnosti s svojimi tradicionalnimi obredi, plesi, pesmimi in drugimi predstavami. Belokranjci in drugi obiskovalci festivala imajo tako priložnost spoznati številne svetovne kulture, njihovo tradicijo ter običaje, gosti iz tujine pa našo kulturo in običaje, neokrnjene naravne lepote Bele krajine in našo lokalno kulinariko.

Kaj bo letošnja odsotnost festivala pomenila za Belo krajino?

Situacija, v kateri se je v tem trenutku znašla celotna družba, nas je postavila pred posebne izzive, na katere se moramo naučiti znati odzvati. Tudi pristop k organiziranju tako velikega in obsežnega festivala se bo najverjetneje moral temu prilagoditi. 57. jurjevanja v običajnem petdnevem obsegu v juniju letos žal ne bo. Trenutno smo v fazi odločanja, kako in kdaj izpeljati 57. jurjevanje. Ker je festival že tako dobro sprejet in poznan, bo njegova junijska odsotnost vsekakor zaznana, vendar je zdaj na prvem mestu zdravje in varnost vseh nas. Vsekakor pa verjamemo, da bo kmalu prišel dan, ko se bomo lahko spet družili in uživali ob gledanju plesov in narodnih noš Bele krajine in od drugod.